

ס' י"א: וּפְתָחוּ - התי"ו בדגש, והשווא נע.

ס' י"ב: אֲשֶׁר לֹא־יִעֲבֹדוּךָ - יש לשים לב לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים 'אֲשֶׁר־לֹא יַעֲבֹדוּךָ'.

ס' י"ד: וְקִרְאוּ - הטעם מלעיל בקו"ף^ה, והרי"ש בשווא נע^י.

ס' ט"ז: וְיִדְעָתָּה - העי"ן בפתח, והתי"ו בדגש קל. ואין להבליעה ולקרוא 'וְיִדְתָּ' או לקרוא 'וְיִדְעָתָּה' בשווא נח.

אָבִיר - האל"ף בחטף פתח, והבי"ת רפה^ה.

ס' י"ז: אָבִיא לְסָף - הטעם מלעיל באל"ף^ה.

ס' י"ח: וְקִרְאתָ - האל"ף לא נשמעת, ונקרא 'וְקִרְתָּ'. והתי"ו בשווא ולא בקמץ.

ס' י"ט: וְאֶל־הַיָּד - האל"ף לא נשמעת, ונקרא 'וְלֶהֱיָדָה'.

ס' כ': וְיִרְחֹךְ - היו"ד לא נשמעת, ונקרא 'וְיִרְחֹךְ'. ואין לקרוא 'וְיִרְחֹךְ' בשווא.

ס' כ"א: יִירָשׁוּ - הטעם מלעיל ביו"ד^ה, והרי"ש בשווא נע^י.

❖❖❖ ❖❖❖ ❖❖❖

❖ חילופי נוסחאות ❖

ס' א': כִּי בָא / (כִּי־בָא)^י

במונת מונח - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ב ס"ט, א"ב א"ו. ~ ובדפוסים: מק"ג, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

במקף מונח - בכתבי היד: ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"ג ס"י, א"א א"ג א"ד א"ה א"ח א"י. ~ ובדפוסים: רא"פ, רוו"ה, לטריס.

קטן, הקמץ שבאות השימוש ראוי להיות קמץ קטן, ואין טעם לזה שאות השימוש תנוקד בקמץ גדול משום שאחריה בא חטף קמץ קטן.

ו' ואע"פ שדגש קל בא רק בראש תיבה או אחר שווא נח, כאן בא דגש קל אחד תנועה, משום שמשפט התיבה היה להנקד 'וְיִדְעָתָּה' בשני שוואים נחים בסוף התיבה (כמו: מִקֶּרֶת, לִפְדָּת), ומחמת שדרך שווא נח באות גרונית להתרחב לחטף, ראויה היתה האות עי"ן להתרחב לחטף פתח ולהנקד 'וְיִדְעָתָּה', ומחמת שלא יכול לבוא חטף לפני שווא התרחב החטף לתנועה גמורה ונוקד 'וְיִדְעָתָּה'. אך התי"ו נשארה דגושה בדגש קל, כדינה אילו היה מנוקד 'וְיִדְעָתָּה', שהיה בא דגש קל אחר שווא נח. וכן הוא בתיבות: הַגֵּעָתָּה, 'שְׁמַעָתָּה', 'וְיִחַדָּה' (אכן עורא שמות י"ח ט').

^א ענין זה מבואר בגליון 215 הפטרת דברים הערה כ"ג.

^ב בשם אדנות ואולקות, אם באה לפניהם אחת מהאותיות משה"ה, האל"ף נשמעת, ואם באה לפניהם אחת מהאותיות וכל"ב, אין האל"ף נשמעת, ואז יבוא במקום האל"ף מתג שמאריך מעט את תנועת הפתח או הצירי, ועל ידי זה מתארכת התנועה ונשמע כעין אל"ף (ויסנען משה"ה מוציא וכל"ב מכניס). וכלל זה נוהג גם באדנות ואלוהות שאינם שם קודש.

^ג בדרך כלל כאשר באות שתי תיבות זעירות בנות הברה אחת לפני אתנחתא הן מוטעמות בשני מונחים, ואינן מוקפות. כגון: כִּי טוֹב פֶּתַח (בראשית מ' ט"ז), כִּי סָר לְרֵאשִׁית (שמות ג' ד'), כִּי לֹא חָמָץ (שמות י"ב ט'). ויש כמה פעמים שהתיבה הראשונה במונח והתיבה השניה מוקפת, כגון: כִּי רִבְהוּא (במדבר כ"ב ג'), כִּי אִם־בְּגָלוֹת (שם כ"ו ל"ג, יהושע י"ז ג').

והפסוק כִּי־מָנוֹס בָּו (ויקרא כ"א כ"ג) שהתיבה הראשונה מוקפת והתיבה השניה במונח, הוא חריג, ואין זה דרך המקרא.

ובטעמי אמ"ת הדרך שיהיו מוקפות, כגון: כִּי־לֹא אֲרָשָׁע (איוב י' ז'), כִּי־טוֹב חֲסִידְךָ (תהלים ס"ט י"ז). (טעמי המקרא לר"מ ברויאר עמ' 105, 156).

ס' ד': שְׁאִי־סָבִיב / (שְׁאִי סָבִיב)^י

במקף - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ט ס"י, א"ב א"ו א"ח א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

בקדמא - בכתבי היד: א"א א"ד א"ה. ~ ובדפוסים: רא"פ, רוו"ה, לטריס.

ס' י': חֲמַלְתִּיד / (חֲמַלְתִּיד)^י

בזקף קטן - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ט ס"י, א"א א"ב א"ד א"ה א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רוו"ה, קסוטו, קורן, ברויאר.

במונת זקף קטן - בכתבי היד: א"ג א"ו א"ח. ~ ובדפוסים: רא"פ, לטריס, גינצבורג.

ס' ט"ז: כִּי אָנִי / (כִּי־אָנִי)

במונת - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י, א"ג א"ח א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רוו"ה, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

במקף - בכתבי היד: ס"ו ס"א ס"ב ס"ג, א"א א"ב א"ד א"ה א"ו. ~ ובדפוסים: רא"פ, לטריס.

ס' ט"ז: מוֹשִׁיעֶיךָ / (מוֹשִׁיעֶיךָ)^י

בזקף קטן - בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"א ס"ב ס"ג ס"ט ס"י, א"א א"ב א"ד א"ה א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רוו"ה, גינצבורג, קסוטו, קורן, ברויאר.

במונת זקף קטן - בכתבי היד: ס"ג, א"א א"ב א"ד א"ה א"ו. ~ ובדפוסים: רא"פ, לטריס.

(ומה שכתב בתחילת מקנה אברם בטעם אתנחתא, שאם יבואו שתי תיבות לפני האתנחתא האחת במקף וזו"ל "א מקומות במקרא ישירותו שני מונחים, בלכול יש בדבריו, שהלא שני מונחים המשרתים לאתנחתא מצוי במקרא עשרות פעמים, ונראה שהחליף את שני המונחים הבאים לפני אתנחתא, עם המאילא הבאה לפני אתנחתא, שהמאילא אכן באה י"א פעמים לפני אתנחתא. וכן נראה מזה שבכללי המאילא כתב רק שלפעמים ישרת לסוף פסוק, ולא הוכיח כלל שישרת גם לאתנחתא, וכן בכללי האתנחתא לא הביא כלל שישרתו גם המאילא כמו שהביא בטעם סוף פסוק, ומוכח שבכלול יש בדבריו).

^י פסוק הזהה לפסוקנו (שְׁאִי־סָבִיב עֲלֶיךָ וְאִי כֶּלֶם נִקְבָּצוּ בְּאִרְלָךְ בְּגִדְךָ מִקֶּרֶתוֹס יָבִאוּ וּבְקִנְיֶיךָ עֲלֶיךָ תִּאָּמְנָה) בתיבותיו וטעמיו בחציו הראשון, נמצא גם לעיל (מ"ט י"ח: שְׁאִי־סָבִיב עֲלֶיךָ וְאִי כֶּלֶם נִקְבָּצוּ בְּאִרְלָךְ חֲרָגִי נִאֲסִיךְ כִּי כֶּלֶם כְּעִי תִּלְפְּשִׁי וְתִקְשְׁקִישׁ פִּלְלָה), וגם שם יש מעט ספרים המטעימים 'שְׁאִי סָבִיב' בקדמא, אלא ששם הטעמה זו כמעט ואינה מצויה בדפוסים ורק רוו"ה הדפיס כן (ושם כתבי היד א"א א"ד א"ה הטעימו בקדמא כמו כאן, וכתב יד ס"ו הטעים שם בקדמא וכאן במקף).

^י תיבה המוטעמת בזקף קטן שאין טעם משרת לפניו, ויש בתיבה מקום הראוי למתג, אם המקום הראוי למתג הוא באות הראשונה בתיבה, לא יהפך המתג למונח (למעט יוצאים מן הכלל במקומות ספרים במקרא), ואם המקום הראוי למתג הוא אחרי האות הראשונה בתיבה, דרך המתג להפוך למונח (משפטי הטעמים דף י"ג ע"א, והביא שם כמה ראיות לכלל זה מהמסורה ומספרים מדויקים. וכן הוא בספר טעמי המקרא לר"מ ברויאר עמ' 101).

והטעם שבאות הראשונה לא יהפוך המתג למונח, משום שיש כמה סוגי מונחים (כמבואר בדברי המדקדקים הקדמונים), ומונח הבא לפני זקף קטן ומוטעם באות הראשונה בתיבה (כגון: גֵּשֶׁשׁ חֵיהָ) נקרא מונח מכרבל (ונעיתו מסולסלת מעט יותר ממונח רגיל), ואם המונח מוטעם אחרי האות הראשונה (כגון: וַיִּתֵּן מִבְּדִיל), הוא מונח רגיל. ולכן רק כאשר המקום הראוי למתג אינו באות הראשונה ישתנה המתג למונח, משום שהטעם מונח מכרבל אינו יכול לבוא באותה תיבה בה מוטעם הזקף

(רוו"ה בשום שכל בראשית י"ח ט"ז, טעמי המקרא ברויאר עמ' 101 הערה 30).

ובספרים הפחות מדויקים מצוי שמוטעם במונח בתיבת הזקף קטן גם כאשר הוא באות הראשונה בתיבה, וכנראה שהיו סופרים שהטעימו כן מדעתם ולא ידעו מחילוק זה.